

PARTICULARITĂȚILE FONETICO-FONOLOGICE COMUNE ȘI DISTINCTIVE ALE MONOFTONGILOR POSTERIORI /ɑ/ ÎN ROMÂNĂ ȘI /ʌ/ ÎN ENGLEZĂ

DOI: 10.5281/zenodo.3519759
CZU: 811.135.1`342+811.111`342

Lector universitar **Larisa USATÎI**
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”

THE COMMON AND DISTINCTIVE PHONETIC-PHONOLOGICAL FEATURES OF THE POSTERIOR / PARIETAL MONOPHTHONGS /ɑ/ IN ROUMANIAN AND /ʌ/ IN ENGLISH

Abstract. *The clear and intelligible pronunciation is one of the keys of efficient communication in English. The phonetico-phonological analysis of the elements of the English language guarantees the process of teaching and learning it. The use of the English back monophthong /ʌ/ is of great importance for the glotodidactical aspect for delimiting its common and distinctive features with the Romanian /ɑ/. The investigation of this problem from the acoustic and articulatory points of view has been done to avoid making mistakes in the articulation and pronunciation of these two monophthongs, English /ʌ/ and Romanian /ɑ/.*

Keywords: *phonological, pronunciation, articulation, monophthong, acoustic, communication, comparative-contrastive analysis.*

Rezumat: *Pronunțarea clară și inteligibilă este una din "cheile" comunicării eficiente în limba engleză. Analiza fonetico-fonologică a unităților limbii engleze garantează procesul de predare-învățare a ei. Utilizarea analizei comparativ-contrastive a monoftongului posterior englez /ʌ/ este de o mare importanță pentru aspectul glotodidactic întru delimitarea trăsăturilor comune și distinctive cu monoftongul român /ɑ/. Studiarea acestei probleme din punct de vedere acustic și articulatoric a fost efectuată pentru a evita comiterea greșelilor la articularea și pronunțarea acestor monoftongi, englez /ʌ/ și român /ɑ/.*

Cuvinte-cheie: *fonologic, pronunțare, articulare, monoftong, acustic, comunicare, analiza comparativ-contrastivă.*

La prezentarea didactică a monoftongului /ʌ/ din limba engleză vorbitorilor de limba română este necesar să accentuăm că acest sunet prezintă o vocală de scurtă durată și face parte din seria celor mixte: centrală retrasă sau posterioară avansată, adică medio-posterioară (după partea limbii ce articulează) și este medie deschisă sau semideschisă adică varianta largă (după gradul de deschidere a gurii/maxilarelor) = *Posterior-advanced, mid-open (a broad variation of the medium position of the tongue), unrounded, short and lax*. Deci, vocala /ʌ/ este un sunet mediu-deschis, scurt, lax/neîncordat, medio-posterior, foarte apropiat de /ɑ/ medial din limba română, însă,

sunetul /ʌ/ englez este mai scurt, la formarea lui buzele sunt întinse lateral, nu sunt neutre, ca la emiterea lui /ɑ/ din limba română, caracterizare fonetică ce duce/contribuie la formarea timbrului său propriu. **Dacă nu se ține cont de cele două tipuri de opoziție articulatorice și de timbru între /ɑ:/ și /ʌ/ nu se pot deosebi între ele cuvintele de tipul: *barn – bun, calm – come, lark – luck, carp – cup, heart – hut, barter – butter, bark – buck, mast – must* etc.** La pronunțarea monoftongului /ʌ/ gura este semideschisă, buzele sunt întinse neînsemnat lateral, corpul limbii este retras în partea posterioară a cavității bucale, partea posterioară a limbii este ridicată mai sus

în comparație cu cea anterioară. Deci, monoftongul englez /ʌ/ este un /ɑ/ format prin ridicarea părții posterioare a limbii la poziția semideschisă, acest sunet vocalic nu este unul strict posterior, căci partea limbii care participă la emiterea lui este apropiată de centru și am putea să-l numim un sunet postero-central. Acest sunet /ʌ/ se află pe linia orizontală semideschisă a vocalelor cardinale /e/ și /o/. Monoftongul /ʌ/ este numit un /ɑ/ de scurtă durată – „/ʌ/ scurt”, deși britanicii/englezii îl numesc preponderent „u scurt”, pentru că în ortografia tradițională /ʌ/ este reprezentat în general de litera „u” ca în cuvintele *un, up, us, but, un’able, bus, upper, sun, bud, luck, pup, rug, rut, cub, fun, study* etc.

Timbrul specific al monoftongului /ʌ/ postero-central semideschis este, întrucâtva, obscur și nu este întotdeauna ușor de sesizat. Monoftongul /ʌ/ are tendință contemporană de a fi înlocuit cu un sunet /ɑ/ mai înaintat/avansat în partea anterioară, destul de apropiat de /ɑ/ englez și de /ɑ/ românesc din componența diftongilor englezi /ʌu, ʌi/ și românești /ʌu, ʌi/, astfel, monoftongul /ʌ/ englezesc se aseamănă practic cu /ɑ/ din limba română în așa cuvinte engleze și românești ca: *borough, bun, luck, but, suck, cup, upper, hut, cud, come, butter, buck, cut, udder, much, fun, supper, stun, strut* (engleze) și *bară, ban, lac, bat, sac, cap, apă, hat, cad, cam, bată, bac, cat, adă, maci, fan, sapă, stan, strat* (românești), în care sunetul /ɑ/ trebuie să fie pronunțat foarte scurt.

Monoftongul /ʌ/ are varietăți fonetico-fonologice în engleza britanică și cea americană, deși, în principiu, în ambele variante ale limbii engleze (britanică și americană) acest sunet /ʌ/ este relativ același. În marea majoritate a cuvintelor, pronunțate de britanici cu /ʌ/, americanii pronunță „to” cu un /ɑ/ cu timbru de /ɑ/ scurt care și în SUA este denumit un /u/ scurt. Mulți vorbitori americani folosesc un /ʌ/ mai central, care se aseamănă cu vocala /ə:/, sau cu un /ɑ/ anterior mai deschis și mai coborât. Pronunțarea unor cuvinte precum: *come, love, done* cu monoftongul central /ə:/ este înregistrată și în nordul Angliei, căpătând forma fonologică /kə:m, lə:v, də:v/. Monoftongul /ʌ/ este înlocuit și cu /o/ în statul

Pennsylvania în graiul populației germano-americane, ceea ce se datorește nu numai unei idiosincrasii propriie acestei mase, dar și faptului că în engleza americană nu s-a produs încă

complet evoluția /u >o>ʌ/. În celelalte părți ale SUA faptul este evident în cuvinte care nu sînt de mare circulație, și întâlnim forme ca /'difikʌlt/, /'difikolt, /'koltʃə/ în loc de forma normată fonologică /'difikəlt, 'koltʃə/. Pronunțarea cuvintelor cu acest gen de /ʌ/ este preferată și oficial recomandată în engleza americană și cea britanică: a se compara pronunția cuvintelor *'current, 'furry, 'hurry, 'borough, 'thorough, 'worry* /'kʌrənt, 'fʌrou, 'hʌri, 'bʌrə, 'θʌrə, 'wʌri/ (varianta britanică) și /'kə:rənt, 'fə:ro, 'hə:ri, 'bə:ro, 'θə:ro, 'wə:ri/ (varianta americană).

Monoftongul /ʌ/ englez nu prezintă mari dificultăți pentru vorbitorii de limbă română, deoarece el se aseamănă mult cu sunetul românesc /ɑ/, mai ales, când acesta apare în silabe neaccentuate precum: *calvar, salată, salută, salvare, salutare*, în care /ɑ/ trebuie să fie scurtat la maxim, pentru a-l aduce la valoarea lui /ʌ/ englezesc, pronunțându-l ceva mai închis, adică cu o mai mică deschidere a maxilarelor.

În cadrul predării monoftongului /ʌ/ e de menționat faptul că acesta apare doar în poziție inițială și medială atât în silabe accentuate, cât și în cele neaccentuate: *up, upper, udder, oven, son, sun, struggle, none, nun, cub, mother, dove, suckle* etc. În limba română monoftongul /ɑ/ apare în toate trei poziții: inițială, finală, medială: *apă, are, arde, acre; mare, sare, nare, gară, apa, Ada, Sara, apă'ra, gara*.

Monoftongul englez /ʌ/ apare evident și are trăsături articulatorii și acustice tipice în următoarele cuvinte pe care le exersăm în grupele cu predare în limba română: *shut, other, udder, luck, cut, son, one, once, mud, sun, buck, bug, buffer, strut, but, bud, dub, love, dove, up, cup, front, much, some, supper, blood, does, oven, come, tough, wonder, flood, onion, Sunday, young, country, courage, southern, study, twopenny, Monday, hiccup, tut, London, us, butter, nothing, comfort, company, constable, frontier, glove, govern, fishmonger, shove, shovel, twopence, button, sudden, nut, puppies, studied, mustn't, puppy's, bus, puppier's, son's, studies, sons, buses, sponge, stomach, ton, worry, enough, rough, does, cousin, Rub, run, shut, colour, re'cover, umbrella, mother, money, tongue, done, under, pup, lug, dug, buzz, crumb, judge, wrung, judges, rug, jump, ad'just, lunch, trust, thrust, path, Ruth, comfortable,*

'bubble, 'trouble, 'Russia, 'luggage, rut, putt, struck, suck, tuck, fund, none, nun, cluck, cud, bun, 'suckle, hut, stun, gull, 'shuttle, flunk, 'struggle, un'able, un, 'ulcer, un'aware, un'bend, 'uncle, un'due, un'lock, un'less, 'usher, 'utter, 'vulture, 'vulgar, brush, 'buddy, bulge, bum, bump, 'bunny, 'buxom, cub, 'cuddle, cuff, cult, 'culprit, 'cunning, 'curry, drug, drum, dung, 'dummy, Dutch, 'fumble, fun, 'furrier, fuss, 'fusty, fuzz, 'hubbub, 'hubby, 'huddle, 'hussy, 'hustle, lull, 'lumber, lust, mumps, munch, mull, musk, 'mutton, null, numb, 'nuptial, pun, punch, 'puppet, pus, 'putty, 'puzzle, 'ruffle, rum, 'mumble, 'rupture, sulk, sum, 'summit, 'tunnel, 'turret, tusk etc.

Monoftongul posterior în limba engleză /ʌ/ este redat în ortografie de 10 litere și îmbinări de litere/digrafe de bază. Digraful **ou** și literele **u**,

o, fiind principale: **young, tough, clough, sough, double, touch, nourish; up, luck, bun, but, 'upper, cut, under, buck, cult, 'funny, jug, thumb, Sunday, trust, sudden; 'other, some, 'worry, 'oven, tongue, dove, 'London, mother, nothing; ee: threep-ence; oo: blood, flood; ow: rowlock.**

Pentru a preveni greșelile tipice în pronunțarea monoftongului /ʌ/ englezesc de către studenții din grupele cu predare în limba română (dar și în cele cu predare în alte limbi: rusă, ucraineană, găgăuză) este strict necesar să articulăm un /ɑ/ foarte scurt și exersarea acestuia în cadrul cuvintelor, ce se deosebesc cantitativ: **carp – cup, heart – hut, lark – luck, barn – bun, calm – come, 'starter – 'stutter, bark – buck, 'barter – 'butter et al.**

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Bogdan Mihail. *Fonetica limbii engleze*. Cluj: Editura Științifică, 1962, 312 p.
2. Chițoran Dumitru *Limba engleză contemporană. Fonetica și Fono- logie*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1970, 196 p.
3. Chițoran Dumitru, Pârlog Hortensia. *Ghid de pronunție a limbii en- gleze*, București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1989, 206 p.
4. Corlăteanu Nicolae, Zagaevschi Vladimir. *Fonetica*, Chișinău: Edi- tura Lumina, 1993, 272 p.
5. Doboș Daniela A. *Handbook of English Phonetics and Phonology*. Iași: Casa Editorială Demiurg, 2007, 270 p.
6. Gogălniceanu Călina *The English Phonetics and Phonology*. Iași: Editura Fundației Chemarea, 1993, 354 p.
7. Gogin George *Ortoepia*, Chișinău: Editura Știința, 2001, 288 p.
8. Lado Robert *Predarea limbilor. O abordare științifică*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1976, 263 p.
9. Pârlog Hortensia. *English Phonetics and Phonology*. Timișoara: Hestia Publishing House, 1995, 255 p.
10. Stan Ioan *Fonetica*, Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujea- nă, 1996, 138 p.
11. Ștefănescu-Drăgănești Virgiliu *Comparație între sistemul fonolo- gic al limbii engleze și cel al limbii române*. În: *Analele Universității București, Seria Științe Sociale. Filologie, anul XV*, 1966, p. 285- 296.
12. Tătaru Ana *The Pronunciation of Rumanian and English: Two Ba- sic Contrastive Analyses* Aufl. Frankfurt/Main: Haag und Herchen, 1978, 211 p.
13. Vizental Adriana *Metodica predării limbii engleze*, Iași: Editura Polirom, 2007, 334 p.
14. Балинская В.И. *Орфография современного английского языка*. Москва: Высшая школа, 1967, 328 с.
15. Щерба Л.В. *Преподавание иностранных языков в средней шко- ле. Общие вопросы методики*, Москва: Высшая школа, 1974, 112 с.